

Kədi Firindena Kərənti Kaane Ma

Pəli Alaa Falan Kədi Firindena Kərənti Kaane Ma

Kədi firindeni ito xədəxən nan yitama Pəli nun Kərənti dənkəleyə muxune tagi. Muxuna ndee yi e yε, ne bata yi sikə Pəli a xərayaan ma e yi a bətə raba. Na feen yi Pəli xələ han! Koni hali na, a mən yi a xanuntenyaan yitama Kərənti kaane ra e nun a mən yi wama e lanna xən ma kii naxan yi. Nanara, a to e xili fajine mε, a feene bata lan fələ, a yi səwa (sora 7.5-15).

Kədin fələna, a tan yətəen mantərə naxine nan yəbama, a naxanye sətə Efəsi yamanani (1.1-11), a fe xədəxə gətəye fan yəba naxanye dangu e nun Kərənti kaane tagi. A mən yi xərayaan wanla tənəna fe fala, Marigi Yesu naxan xəxi. Nayi, a yi a yəba nanfera a yətə findi muxu a fe maxədəxən na a kədi danguxin kui e nun a səwaxi kii naxan yi na fe ra bayo a bata a to fa fala na tənən bata lu e ma (sora 1.12 han sora 7.16).

A yi yiimalanna fe fala lan Yudaya yamanan dənkəleyə muxune fe ma (sora 8 han 9). A yi a fala Kərənti kaane xa a e xa kiin ti fonisireyani.

Kədin nəjanna fala ti kiin masaraxi ndedi (sora 10 han 13). Pəli falan tima muxune ma naxanye a falama a Yesu a xəra mi a tan na. Kədin nəjənxi xanuntenya falane nan ma (sora 13.11-13).

Kitabun yireni ito kui, Pəli nəma a xərayaan xun mafalama, a mən Xibaru Fajin yətəen xun mafalama. Xa a kataxi alogo a xərayaan sənbən

xa kolon, a yi na ligama nən alogo muxune xa tin Yesu a fe Xibaru Fajin na, Alaa Muxu Sugandixin yi kolon Marigin na.

Duban nun xəntənne

¹ N tan Pəli naxan findixi Yesu Alaa Muxu Sugandixinna xəraan na Ala sagoni, n tan nan kedini ito səbəma ε ma, nxu nun en ngaxakedenna Timəte, siga dənkeləya yamaan ma Korenti taani e nun muxu sarıñanxine birin Akaya yamanani.

² En Fafe Ala nun en Marigin Yesu Alaa Muxu Sugandixin xa hinanna nun bəjəe xunbenla fi ε ma.

Pəli yi barikan bira Ala xa

³ En barikan bira en Marigi Yesu a Alaa Muxu Sugandixin Fafe Ala xa, en Fafe kininkininna kanna, Ala naxan muxune ralimaniyama. ⁴ A en nalimaniyama en ma tərəne birin yi nən alogo en xa nə tərə muxune ralimaniyə na limaniyaan xən Ala naxan fixi en ma. ⁵ En nun Alaa Muxu Sugandixin tərəma en bode xən kii naxan yi, en ma limaniyaan gboma ayi Alaa Muxu Sugandixin barakani na kii nin. ⁶ Xa nxu tərə, na findixi ε ralimaniya fəren nun ε rakisi fəren nan na. Xa nxu limaniyaan sətə, ε fan limaniyaan sətəma nən, alogo ε xa sənbən sətə tərəne bun, en na tərə en bode xən ma waxatin naxan yi. ⁷ Nxu mən laxi ε ra ki fajı, bayo nxu a kolon fa fala en to tərəma en bode xən, en limaniyaan sətəma nən en bode xən.

⁸ Nba, ngaxakedenne, nxu tərən naxanye sətə Asi yamanani, nxu waxi ε rakolon feni ne ra. Goronna naxan sa nxu xun ma, na yi binya han! Nxu mi yi a nəe! Nxu yigiteğə nən, a nxu mi yi kisima sayaan ma. ⁹ Nxu yi nxu mirixi nun fa fala

sayaan bata ragidi nxu ma. Koni na ligaxi nən alogo nxu nama la nxu yete ra fɔ Ala naxan faxa muxune rakelima sayani. ¹⁰ A bata nxu xunba sayaan gbalon ma, a mən fama nxu xunbadeni nən. Nxu bata nxu yigi ti Ala ra yati fa fala a mən luma nxu xunbe, ¹¹ ε nəma nxu malima Ala maxandideni. Nayi, Ala hinanma nən nxu ra masətə muxu wuyaxi a Ala maxandin xən, nanara muxu wuyaxi fan mən nəe nən barikan birε Ala xa nxə fe yi.

Pəli yi a waxən feene maxete

¹² Nxə binyen ni ito ra: Nxu xixinla sereyaan bama, nxu bata sigan ti dunuja yi Alaa sarijanna nun tinxinni, a gbengbenna ε mabinni. Muxune fe kolonna mi yi a ra, koni Alaa hinanni. ¹³ Nxu mi sese sebəma ε ma ε mi naxan xaranje, ε yi a kolon. A xənla n na ε xa a kolon a fajin na, ¹⁴ alo ε to a kolonxi ndedi fa fala nxu findixi ε binyen nan na en Marigi Yesu fa waxatini alo ε fan findixi nxu gbeen na kii naxan yi.

¹⁵ N to laxi ito ra, n yi a miri, fa fala n xa siga ε tan nan fema singen alogo ε xa a tənən sətə sanja ma firin. ¹⁶ Amasətə n bata yi a miri, n xa dangu ε xəntənje n nəma sigε Masedoniya yi waxatin naxan yi. Na xanbi ra, n xətəmatəən mən yi dangu ε konni keli Masedoniya yi, ε yi n mali siga feen na Yudaya yi. ¹⁷ N feni ito ragidi waxatin naxan yi, n na ligaxi fuun nin ba? Hanma, n ma feene ligε alo adamadiin bonne ba? N yi “ən” e nun “ən-ən” falan sanja yi kedenni? ¹⁸ Koni Ala to tinxin, nxu falan naxan tixi ε xa, na mi findixi wulen nun jəndin na sanja ma kedenni. ¹⁹ Amasətə Yesu

Alaa Muxu Sugandixina, Alaa Dii Xemena, Silasi nun Timote nun n tan yeteen naxan ma fe kawandi ba ε tagi, na falan mi findixi fala firinna ra, alo “ən” e nun “ən-ən.” Fala gbete mi a tan yi, fs “ən!”
20 Amasətə Ala bata en tuli sa feen naxan birin na, ne kamalixi Yesu a falani ito xən fa fala “ən.” Nanara, nxu fan a falama Yesu barakani fa fala, “amina,” Ala binya feni. **21** Amasətə Ala yeteen nan nxu tan nun ε tan sənbə soxi a Muxu Sugandixini. A bata en masusan turen na en sugandi feen na,
22 a yi a taxamasenna sa en ma, a a Nii Sarıjanxin naso en bəjeni a lu alo se singen naxan soxi en yii taxamasenna ra alogo en xa la fe famatəne ra.

23 Ala nan n seren na, n bata n kələ n niini: Xa n mi xətexi Korenti yi na ligaxi nən alogo n nama ε raxələ. **24** Fa fala nxu nəən sətəxi ε dənkəleyaan xun na, na mi a ra. Koni en walima nən en bode xən ma ε sewana fe ra amasətə ε sənbə soxi dənkəleyani.

2

1 Nanara, n bata a ragidi fa fala n nama xəte ε konni xələni. **2** Amasətə xa n na a liga ε xələ, nde n tan nasewama ba ε tan na, n naxanye raxələxi?

3 Nanara, n kədin səbəxi ε ma* fa fala n mi yi sigama ε konni, alogo n nama na muxune raxələ naxanye finde n sewa xunna ra. N yi laxi a ra, a n ma sewan finde en birin ma sewan na. **4** N kədin səbəxi ε ma tərə gbeen nun bəjənə rafərən nun yəęgen nin. N mi yi waxi ε raxələ feni, koni n yi ε rakolonma nən, a n na ε xanuxi han!

Fe naxi rabaan mafelu fena

---

* **2:3:** A kədin naxan ma fe falama be, yanyina nde na mi ramaraxi muxune yii to.

⁵ Xa ε tan nde findi yamaan naxələ fərən na, a mi n tan xan naxələxi, koni fə ε tan yamaan birin, anu jəndin naxan na, a nde nan tun naxələxi. ⁶ Ε wuyaxi to bata a haken saran a ra, na bata a li. ⁷ Nba, iki, fə ε xa na kanna mafelu nən, ε yi a ralimaniya, alogo a bəjen nama fərə gbeen ti han a yigitegε. ⁸ Nayi, n bata ε mafan, ε mən xa ε xanuntenyaan yita a ra. ⁹ Bayo n na a səbəxi ε ma nən alogo n xa ε sənna kolon, xa ε xuruxi feen birin yi. ¹⁰ Ε na muxun naxan mafelu, n fan na mafeluma nən. N tan na naxan mafelu, xa n bata na mafelu, n na ligama ε tan nan ma fe ra Alaa Muxu Sugandixin yee xəri, ¹¹ alogo Setana nama en mayenden, bayo en na a waxən feene kolon.

¹² Nba, n siga Tirowasi taani Alaa Muxu Sugandixina fe Xibaru Fajin nalideni waxatin naxan yi, n yi a to fa fala Marigin bata dəen nabi n xa mənni. ¹³ Koni n xaxili mi yi saxi, amasətə n mi ngaxakedenna Tito lixi na. Nanara, n yi n jnungu mən kaane ma, n siga Masedoniya yi.

Yesu nan tima en yee ra

¹⁴ Koni Ala tantun, amasətə a Muxu Sugandixina en nasoma a fangan bun ma nən, a ti en yee ra siga yiren birin yi, a kolonna yi xuya ayi en xən ma alo se xiri fajin naxan xuyama ayi. ¹⁵ Amasətə en luxi nən alo wusulanna xirina Alaa Muxu Sugandixin naxan gamma, a rali Ala ma yamaan birin tagi, kisi muxune nun kisitarene. ¹⁶ A findixi sayaan xirin nan na muxuna ndee xa naxanye xalima sayani. A findi nii rakisin xirin na ndee gbətəye xa naxanye xalima nii rakisini. Nde nəe wanli ito ke? ¹⁷ Anu, nxu tan mi luxi alo muxun naxanye Alaa falan

findima yulaya seen na. Koni nxu tan falan tima Alaa Muxu Sugandixin barakan nin fata Ala ra nxu bɔjne fixen na Ala yetagi.

3

Layiri nenen walikene

¹ N xu mən bata nxu yete matəxə folə ba? Hanma nxu makoon mən nxu dentegə kedine ma ba naxanye nxu tənən falama ε xa hanma ε naxanye səbəma bonne ma nxə fe yi alo muxuna ndee kii naxan yi? ² ε tan yeteen findixi nxu dentegə kedin nan na, naxan səbəxi nxu bɔjne yi, muxune birin nəε naxan kolonje, e a xaran. ³ ε bata findi kedin na Alaa Muxu Sugandixin naxan səbəxi nxə wanla xən, naxan mi səbəxi duba igen na hanma gəmə walaxan fari,* koni habadan Alaa Nii Sarıjanxin nan na səbəxi fati walaxane ma ε bɔjne yi.

⁴ Na yigin nan en yi Ala yetagi a Muxu Sugandixin barakani. ⁵ Anu, na mi na ra fa fala sənbəna nxu ra nxu na wanla ke, koni nxu sənbən kelixi Ala nan yii. ⁶ A tan nan sənbən fixi nxu ma, a nxu xa layiri nenen wanla ke, naxan mi fataxi sariya səbəxin na fə Alaa Nii Sarıjanxina. Amasətə sariya səbəxin sayaan nan nafama, koni Alaa Nii Sarıjanxin nii rakisin nan fima.

⁷ Nba, sariyan naxan sayaan nafaxi, naxan yi kərendənxi gəmə walaxan ma, xa na faxi binyeni han Musa yetagin yi mayilen a nərəni, Isirayila

---

* **3:3:** Nabi Musaa sariyan nan yi səbəma walaxan fari. A mato Xərəyaan 24.12 kui. Nabi Yeremi fan a fala nən fa fala sariya nənən na fa, na fa səbəma muxune bɔjne ni benun a xa səbə walaxan ma. A mato Yeremi 31.33 nun Esekiyeli 11.19 nun 36.26-27 kui.

kaane mi nɔ e yεen tiyε a ra hali a yetagin nɔrɔn to yi sigama jnanjε, xa na fa na binyen sifani,⁸ Alaa Nii Sarijanxin wanla binyen mi gboma ayi dangu na ra ba?⁹ Wanla naxan muxune yalagima, xa na findi binyen na, wanla naxan muxune ratinxinma Ala yεe ra yi, na binyen gboma ayi nɛn han dangu na ra.¹⁰ Naxan yi findixi binyen na nun, na mi fa a ra iki binye fisamantenni ito a fe ra.¹¹ Awa, nɔrɔn naxan yi jnanma, xa na faxi binyena nde yi, nayi naxan luma habadan, na tan ma binyen danma minɛn?

¹² Nanara, na yigin to en yii, en xaxili ragidixi han! ¹³ En tan mi ligaxi alo Musa, naxan yi dugin soma a yetagin xun na alogo Isirayila kaane nama a mayilenna to, naxan yi sigama jnanjε.¹⁴ Koni e bɔjɛn bata yi xɔdɔxɔ ayi. Bayo han to, e nɛma Layiri Fonna Kitabun xaranjε, a luxi alo na dugin mɔn na yi, e mi a yεe to. A munma ba singen, bayo a mi be fɔ Alaa Muxu Sugandixini.¹⁵ Hali to, e nɛma Musaa Kitabu yirene xaranjε, dugin soxi e bɔjɛn xun na.¹⁶ Koni muxun na a yεe rafindi Marigin ma, dugin bama nɛn na yi.^{† 17} Bayo Marigin nan Nii Sarijanxin na. Marigina Nii Sarijanxin denaxan yi, xɔrɔyaan nan mɛnni.¹⁸ En tan birin, Alaa binyen nan mayilenma en yetagine ma, anu en mi dugin soma en yetagin xun na. En luma maxɛtɛ a tan maligan nan na, en ma binyen yi siga gboε ayi, fata Marigin na, naxan findixi Alaa Nii Sarijanxin na.

4

¹ Nanara, wanli ito to en yi Alaa kininkininni,

---

† 3:16: A mato Xɔrɔyaan 34.34 kui.

nxu mi tunnaxələma nxu ma. ² Nxu bata nxu m_e yagi fe luxunxine birin na, nxu mi fefe ligama yanfani, nxu mi Alaa falan maxetema. Koni nxu jəndin nan mayitama, alogo muxune birin xa nxə lannayaan nakərəsi e xaxinle yi Ala yetagi. ³ Nxu Yesu a fe Xibaru Fajin naxan nalima, xa na mən luxunxi, a luxunxi muxune nan ma naxanye halagima. ⁴ Dunujani ito mangan Setana bata dənkəleyatarene xaxinle yidimi alogo e nama Alaa Muxu Sugandixina fe Xibaru Fajin nərən to dəgə. Alaa Muxu Sugandixin nan Ala sawuran na. ⁵ Nxu mi nxu yetə a fe kawandi xan bama, fə nxu a falama Alaa Muxu Sugandixin Yesu nan Marigin na, e nun nxu bata findi ε walikəne nan na Yesu a fe ra. ⁶ Amasətə Ala naxan a falaxi, a naxa, “Kənənna xa mini dimini,”* na Ala nan a ligaxi kənənna yi lu en bəjəni, alogo en xa Alaa binyen kənənna kolon, naxan a Muxu Sugandixin yetagin ma.

⁷ Koni en na nafulu kəndən namaraxi bəndə fejəne nan kui naxanye findixi en fati bəndəne ra, naxan a yitama a sənbə fisamantenni ito findixi Ala gbeen nan na, a mi kelixi en tan ma. ⁸ Nxu yigbətənxi kiin birin yi, koni nxu mi yilunburunxi! Nxu xaminxi koni nxu mi yigitəgəxi! ⁹ Nxu bəsənxənyaxi, koni nxu mi rabəjinxı! Nxu rabiraxi koni nxu mi halagixi! ¹⁰ Nxu Yesu a sayaan tərən tongoma nxu fatini waxatin birin, alogo Yesu a dunuja yi gidin fan xa makenen nxu fatin xən. ¹¹ Hali nxu to nxu nii ra, nxu sayaan də waxatin birin Yesu a fe ra, alogo a dunuja yi gidin xa makenen nxu fati bəndən xən. ¹² Na bunna nəən

---

* **4:6:** Dunuja Fələn 1.3

fa fala sayaan walima nxu tan yi koni nii rakisin nan walima ε tan yi.

¹³ A sɛbɛxi Kitabun kui, a naxa, “N dɛnkeleyaxi, nanara n yi falan ti.”[†] Nxu tan nan fan falan tima dɛnkeleyani na xaxili kedenni amasɔtɔ nxu bata dɛnkeleya. ¹⁴ Bayo nxu a kolon fa fala Ala naxan Marigi Yesu raketixi sayani, na nan en fan nakelima sayani Yesu xɔn, a yi en birin malan en bode xɔn a yetagi. ¹⁵ Na birin ligama ε tan nan ma fe ra alogo Alaa hinanna xa siga ware, a yi muxu wuyaxi li, e barika biran yi gbo ayi, na yi findi Alaa binyen na.

En yigin saxi se totarene yi

¹⁶ Nanara, nxu mi tunnaxɔləma nxu ma. Hali nxu fati bɛndɛn to danguma, koni niin naxan nxu yi, na findima nɛn a nɛnen na lɔxɔ yo lɔxɔ. ¹⁷ Bayo, en tɔrɔdin naxan yi waxatidini ito bun ma dunuya yi, na mi gbo xa a sa habadan barayi gbeen ma, en naxan sɔtɔma e xɔn. ¹⁸ Nxu bata nxu yigin sa se totarene fari. Bayo seen naxanye toma, ne mi buma, koni seen naxanye mi toma, ne luma nɛn habadan!

5

¹ Amasɔtɔ en na a kolon fa fala en niin fati bɛndɛn nin naxan luxi alo en dɔxɔ bubuna dunuya yi. Xa na kala, habadan banxina en yii naxan findixi ariyanna fatin na Ala wali xɔnna, muxune mi naxan nafalaxi. ² Nba, iki en kutunma bubuni ito yi, en fati bɛndɛna, bayo en ma habadan dɔxɔden xɔnla en suxuma ki fajni, alogo ariyanna fatin xa sa en ma alo dugina. ³ Bayo en na na dugin so en

---

[†] **4:13:** Yaburin 116.10

mi fa luma alo en nagenla na a ra. ⁴ Amasətə en nəma bubuni ito kui, en kutunma, en tərəxi. En mi waxi dugi fonna ba feni en ma, koni a xənla en na, ariyanna fatin xa sa en ma alo dugina, alogo seen naxan faxama, nii rakisin xa findi na rajanna ra. ⁵ Ala en daxi na feen nan ma. A bata a Nii Sarıjanxin fi en ma, a lu alo se singen naxan soxi en yii taxamasenna ra alogo en xa la fe famatəne ra.

⁶ Nanara, en xaxili ragidixi waxatin birin. En mən a kolon fa fala fanni en na en konni fati bəndəni ito yi, en nun Marigin dəxəden tagi kuya.

⁷ Amasətə en sigan tima dənkeleyaan nan xən ma, koni se toxin mi a ra. ⁸ Anu, en xaxili ragidixi. A rafanjə en ma, en keli fati bəndəni ito yi, en sa dəxə Marigin konni. ⁹ Naxan xunna kenla ra en xa, en yi Ala kənen, xa en lu en fati bəndəni hanma en faxa. ¹⁰ Amasətə a fərə mi na fə en birin xa ti kənənni Alaa Muxu Sugandixina kiti saden yətagi nən. Muxune birin e kəwanle saranna sətəma nən keden keden yəen ma, a naxan nabaxi a dunuňa yi gidini, a fəjina hanma a naxina.

Ala nun muxune tagini tənna

¹¹ Nxu to Marigin yəeragaxun kolon, nanara, nxu kataxi, nxu xa muxune sətə. Ala nxu kolon ki fəjni. N ma miriyani, ε fan nxu kolon ε xaxinli.

¹² Nxu mi kataxi nxu mən xa nxu yətə matəxə ε xa. Koni nxu fəren nan fima ε ma, ε yi ε kanba nxə fe yi, alogo ε xa nə na muxune yabə naxanye e kanbama e tofanni benun e xa e kanba e bəjə yi feene yi. ¹³ Xa xaxilitaren nan nxu tan na, na Ala nan ma. Koni xa xaxilimaan nan nxu ra, na ε tan nan xa. ¹⁴ Amasətə Alaa Muxu Sugandixina

xanuntenyaan nan nxu karahanma, nxu tan to laxi a ra fa fala a muxu keden peen nan faxaxi birin xa, nayi, birin bata faxa a tan yi. ¹⁵ A bata faxa muxun birin xa. Nanara, muxun naxanye e nii ra, ne mi fa e nii ra e yete xa sɔnɔn, koni fɔ naxan faxaxi, a keli sayani e tan xa.

¹⁶ Nba, iki en mi fa muxu yo yatema adamadiyaan kiraan xɔn. Hali en to yi Alaa Muxu Sugandixin yatema na kiini nun, en mi fa na ligama. ¹⁷ Nayi, xa muxu yo Alaa Muxu Sugandixin, na kanna bata findi dali nenen na. A kɛna fonne bata dangu, a nənəne bata fa! ¹⁸ Na birin kelixi Ala nan ma, naxan en nun a tan tagini tɔnxi a Muxu Sugandixin xɔn, a yi wanla so en yii a en fan xa a tan nun bonne tagini tɔn. ¹⁹ Bayo, Ala a yeteeen nun dunuja muxune tagini tɔnma a Muxu Sugandixin nan xɔn, a mi fa e sɔnna yatema. A mɔn bata na tagi tɔn feren xibarun taxu nxu ra.

²⁰ Nayi, Alaa Muxu Sugandixin xərane nan en na. Ala yeteeen nan muxune rawekilema en ma falan xɔn. En naxa, “Nxu bata ε mafan Alaa Muxu Sugandixin xinli, ε a lu ε nun Ala tagin xa yitɔn.” ²¹ Naxan mi yulubi yo ligaxi, Ala en yulubin saxi na nan ma alogo Ala gbee tinxinna xa lu en yi Yesu barakani.

6

¹ En to walima en bode xɔn, nxu bata ε mafan, ε Alaa hinanna naxan sɔtɔxi, ε nama na tongo fe fuun na. ² Bayo a falaxi nən, a naxa, “N bata i yabi n ma marafanna waxatini, n yi i mali marakisi lɔxɔni.”*

---

* **6:2:** Esayi 49.8

A mato, Ala rafan waxatin ni i ra, marakisi ləxən ni i ra.

³ Nxu mi sese luyε naxan muxun bire tantanni, alogo fe yo nama to nxə wanla ra. ⁴ Koni nxu kataxi kiin birin yi nxu xa findi Alaa walike fajine ra: tunnafan gbeen nun tərən nun fe xədexene nun kəntəfinle yi. ⁵ Xa e nxu bənbə, nxu nəma kasoon na, xa e yamaan nadin nxu ma, xa nxu wali xədexene nun xixəlitareyaan nun kaməni. ⁶ Nxu kataxi sarijanna nun fe kolonna nun dijan nun jənige fajin nun Alaa Nii Sarijanxin nun xanuntenya kəndəni, ⁷ e nun jəndi falan nun Ala sənbəni. Nxu tinxinna rawali yəngε so seen nun nxu makantan seen na. ⁸ Nxu nəen binyeni, hanma yagini, nxu nəen xili kalani hanma xili fajina, nxu tinxin hali nxu to yatexi yanfantenne ra. ⁹ Nxu suxi alo muxun naxanye mi kolonxi, anu nxu kolonxi ki fəpi. Nxu yatexi alo nxu faxamatəən nan yi a ra nun, anu ε mato nxu jənə mi a ra iki ba? Nxu jaxankataxi, koni e munma nxu faxa. ¹⁰ Nxu yatexi muxu sunuxine ra, anu nxu səwaxi waxatin birin. Nxu suxi alo yiigelitəne koni nxu bata muxu wuyaxi findi se kanne ra. Sese mi nxu yii, koni nxu gbeen nan seen birin na.

¹¹ Korenti kaane, nxu bata falan ti ε xa kənənni, nxu yi nxu kui feen birin fala ε xa. ¹² Nxu mi nxə xanuntenyaan luxunxi ε ma, koni ε tan bata ε gbeen luxun nxu ma. ¹³ N bata falan ti ε xa alo n ma diine. A daxa, ε fan xa ε kui feene yita nxu ra!

Dənkəleyatarene nun dənkəleya muxune nama

malan

Kɔrenti Singen 10.14-22, Efesi 5.5-11, Piyeri Singen 2.9-12

¹⁴ Ε nun dənkeleyatarene nama xun xidi wudi kedenna tongo ε malan fe kedenna ma. Amasoto tinxinyaan nun tinxintareyaan lanjε e bode ma feen mundun yi? Kεnenna nun dimin lanjε e bode ma ba? ¹⁵ Alaa Muxu Sugandixin nun Setana nɔε lanjε di? Denkeleya muxun lanxi dənkeleyataren ma kiin mundun yi? ¹⁶ Layirin mundun xidixi Ala Batu Banxin nun suturene tagi? Amasoto habadan Ala Batu Banxin nan en na, alo Ala a falaxi kii naxan yi, a naxa, “N luma nεn e yε. N yi n masiga ti e tagi, n findi e Ala ra. E yi findi n ma yamaan na.” ¹⁷ Nanara, Marigin naxa,

“Ε mini ne yε, ε ε masiga e ra. Ε nama din se sarijnantare yo ra, nayi n tan ε rasuxuma nεn.”

¹⁸ Marigina Sεnbεn Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, “N findima nεn ε fafe ra, ε findi n ma dii xεmene nun n ma dii temene ra.”[†]

7

¹ Bayo Ala to bata en tuli sa feni itoe birin na, ngaxakedenne, en ba feen birin ma naxan fati bεndεn nun niin xεsima, en yi lu en ma sarijanna rakamalε Ala yεeragaxuni.

Pəli a səwana

² Ε bɔjneni tən nxu xa. Nxu mi tinxintareya ligaxi muxe ra, nxu mi e ratantan, nxu mi e yii se kansun. ³ N mi ito falaxi ε yalagi feen xan na,

---

[†] **6:18:** A mato Saraxaraline 26.12 nun Esekiyεli 37.27 nun Esayi 52.11 nun Yeremi 31.9 nun Esekiyεli 20.34 nun Samuyεli Firinden 7.14 nun Esayi 43.6 nun Hose 2.1 kui.

amasətə n bata yi a fala a singeni, n naxa, “Ə fe nxu bəjəni kii naxan yi, en birin na a ra siimayaan nun sayani.” ⁴ N laxi ε tan na kati! N na n kanbama ε tan nin. Ə fe n nalimaniyama han n dəfe. Hali nxu to tərən birin yi, n ma səwan dan mi na!

⁵ Amasətə, nxu Masedoniya li waxatin naxan yi, nxu mi matabu yo sətə. Nxu yi tərəxi kiin birin yi. Matandi tiine yi nxu rabilinni, gaxun yi nxu yi. ⁶ Koni Ala naxan muxu magodoxine ralimaniyama, na yi nxu ralimaniya Tito a faan xən ma. ⁷ A fa feen gbansanna xa mi yi a ra, fə a limaniyaaan naxan sətə ε xən. A yi a fala nxu xa, n xənla ε suxu kii naxan yi, ε sunu, n ma fe kunfan yi lu ε yi. Nanara, n ma səwan yi gbo ayi.

⁸ Hali n to ε raxələxi n ma falan xən kədin kui,* n tan mi nimisaxi a səben na. N nimisa nən waxatidi, n to a kolon a na kədin bata yi ε raxələ. ⁹ Koni iki, n səwaxi, ε to nimisaxi na mi a ra, koni na nimisan to ε fe raba kiine masaraxi. Ala nan na nimisan nagidixi. Nanara, ε mi tərə yo sətəxi nxu yii. ¹⁰ Amasətə nimisan naxan kelixi Ala ma, na a ligan nən muxune yi e xun xanbi so e hakəni, e kisi. Nanara, mənə yo mi na yi. Koni nimisan naxan kelixi dunuya feene yi, na rajanma sayaan nan ma. ¹¹ Nimisani ito naxan kelixi Ala ma, ε na mato. A bata ε findi səbə ralane ra. Ə kunfaxi ε səntareyaan mayita feen na. Ə xələxi fe naxin ma, ε bəjən bata te, fe fəjin xənla bata ε suxu ken! Ə fe naxi rabane hakəne saranma e ra. Na bata a yita fa fala fe yo mi ε ra fefe yi.

¹² Xa n na kədin səbəxi, n mi a səbəxi fe kalane

---

* **7:8:** Yanyina nde Pəli kədina nde səbəxi e ma naxan mi luxi en yii to.

xan ma fe ra hanma e muxun naxanye tɔrɔxi. Koni alogo ε səbε soxi nxu xa kii naxan yi, na xa mini kɛnɛnni ε yetɛen xa Ala yetagi. ¹³ Ne nan birin nxu ralimaniyaxi.

E nun mɔn, ba nxu ralimaniya feen na, ε Tito rasewaxi kii naxan yi, nxu səwaxi na fan na han! Bayo ε birin bata a nii yifan a ma. ¹⁴ N bata yi ε matɔxɔ Tito xa nun. ε mi n nayagixi. Bayo nxu bata jɔndin fala ε xa waxatin birin, nxu ε matɔxɔn naxan tixi Tito xa, na fan bata findi jɔndin na. ¹⁵ A marafanna luma gboε ayi ε tan ma fe yi, a na rabira a ma ε birin xuruxi feen birin yi kii naxan yi, e nun ε a rasenɛxi kii naxan yi binye gbeeni han ε xuruxurun. ¹⁶ N səwaxi bayo n laxi ε ra feen birin yi.

8

Yii malanna Yerusalen dənkəleya muxune xa

¹ Ngaxakedenne, Alaa hinanna walima Masedoniya dənkəleya muxune tagi kii naxan yi, nxu waxi a xɔn ε xa na kolon. ² Hali e to yi tɔrɔya naxini, e səwa gbeen sa nɛn e yiigelitɔya xɔdexɛn fari, e yi kiin ti fonisireya gbeeni. ³ N na e seren bama fa fala e kiin tixi nɛn alo e fanga berɛna, a mɔn yi dangu na ra e jenige fajini. ⁴ E nxu mafan nɛn kati, a e xa na binyen sɔtɔ, e fan yi yama sarijanxin mali Yerusalen taani. ⁵ E dangu nɛn nxu gbee miriyaan na. E yi e yetε fi Marigin ma singen. Na xanbi ra, e yi e yetε fi nxu fan ma Ala sagoni. ⁶ Nayi, Tito naxan hinan wanli ito fɔlɔxi ε konni, nxu bata na mafan, a xa sa a rakamali ε tagi. ⁷ Koni ε to ε sənbε soma feen birin yi, dənkəleyaan nun falan

nun fe kolonna nun wəkilən nun xanuntenyaan na nxu xa, nayi ε senbε so hinanna fan yi.

⁸ N mi yamarin sama ε ma, koni n nəma bonne wanla a fe fale, n feren fima ε ma nən alogo ε xa ε xanuntenyaan mayita. ⁹ Amasətə ε en Marigi Yesu Alaa Muxu Sugandixina hinanna kolon. Se kanna nan yi a ra, koni a yi a yetε findi yiigelitɔɔn na ε fe ra, alogo ε xa findi se kanne ra a yiigelitɔyaan xən.

¹⁰ Nayi, n nan n ma miriyaan nan yitama ε ra feni ito yi: ε tan nan singeye ε yii malan yala, ba na ra mən, ε tan nan singe a jenigexi. ¹¹ Awa, ε na wanla rajan alogo ε lanxi jenige fajin naxan ma a fələni, ε xa na rakamali na kiini, fata ε ferene ra. ¹² Amasətə xa ε jenigen fan, Ala ε kiseen yatema nən ε yii seene xasabin ma, seen naxan mi ε yii, na mi a ra.

¹³ Nxu mi waxi a xən ma, nxu xa goronna ba bonne xun ma, a dəxə ε tan xun ma, koni nxu waxi nən birin xa ye lan. ¹⁴ Koni bayo se wuyaxi ε yii waxatini ito yi, a lan nən, ε xa ne mali naxanye mako ε yii seene ma iki. Nayi, ε yii seene na dasa waxatin naxan yi, e fan ε malima nən ε yii seene ra alogo ε birin yi ye lan. ¹⁵ A səbəxi Kitabuni, a naxa, “Naxanye a gbegbe matongo, ne mi a gboxi ayi. Naxanye ndedi matongo, a mi dasa ne fan ma.”*

Tito nun a lanfane

¹⁶ Nxu barikan birama Ala xa, amasətə a bata a ligi Tito xa a səbε so ε xa alo n tan. ¹⁷ Nxu naxan maxədinxi Tito ra, a bata tin na ma, a mən bata a səbε so, a yi a jenige a xa siga ε fema. ¹⁸ Nxu e nun nxu ngaxakedenna nde rasigama ε ma, dənkəleya

---

* **8:15:** Xərəyaan 16.18

yamane birin naxan matɔxɔma a wanla fe ra Yesu a fe Xibaru Fajin nali feen na. ¹⁹ Naxan mɔn dangu na ra, dənkəleyna yamaan birin bata a tan sugandi, a xa siga nxu matideni, nxu nɛma kiseni itoe xalɛ waxatin naxan yi, naxanye goron saxi nxu xun ma Marigin yɛtɛen binya feen na e nun nxu jɛnige fajin seren na.

²⁰ Nxu a ligama nxu yeren ma alogo muxe nama nxu mafala nxu kise gbeeni itoe masuxu kiina fe ra. ²¹ Naxan daxa Marigin yɛtagi e nun muxune yɛtagi, nxu katama na nan ligadeyi.

²² Nxu naxan sama na muxu firinne fari, nxu nxu ngaxakedenna nde rasigama e matideni. Nxu bata a mato sanja ma wuyaxi, nxu yi a kolon, a sɔbɛ soxi waxatin birin. A mɔn bata na sɔbɛɛn yita iki a to laxi ε ra han! ²³ Tito tan, na findixi n xɔyin nun n walike boden nan na. Nxu ngaxakedenna naxanye rasigaxi, dənkəleyna yamana xerane nan ne ra Alaa Muxu Sugandixina binyena fe ra. ²⁴ Nanara, ε xa xanuntenyaan yita e ra alogo dənkəleyna yamane xa nxu kanba xunna kolon ε yi, e yi a to.

9

Dənkəleyna muxune malifena

¹ Ε maliin naxan nabama lan yama sarijanxin ma, a tɔnɔ mi na n xa kedin sɛbɛ ε ma lan na ma. ² Bayo, n na a kolon fa fala ε jɛnigen fan. N luma ε matɔxε Masedoniya kaane xa, n naxa, “Xabu yala, Akaya kaane yitɔnxi mali ti feen na.” Ε bata muxu wuyaxi rakunfa ε sɔbɛ soon xɔn. ³ Nayi, n na ngaxakedenna ndee rasigama ε ma alogo nxu ε matɔxɔxi kii naxan yi, na nama findi fe fuun na.

Koni a xa a li ε yitənxi alo n na a falaxi kii naxan yi. ⁴ Xa Masedoniya kaana nde fa n fəxə ra ε fəma, e yi a li ε mi yitənxi, nxu yi yagima nən nayi nxu to laxi ε ra, koni katarabi ε tan nan ma. ⁵ Nanara, n bata a miri, fa fala, a lan n xa ngaxakedenna ndee mafan, e siga ε fəma n yee ra, ε yi na fonisireya kiseni tən, ε bata yi nxu tuli sa naxan na alogo a xa fi fonisireyani benun a xa findi karahanna ra.

⁶ E xaxili lu ito xən ma. Naxan na sansina ndedi woli, na ndedi nan xabama. Konı naxan na sansi gbeen woli, na a gbegbe xabama nən. ⁷ Birin xa Ala ki alo a bata a ragidi a bəjəni kii naxan yi. A nama findi mənen na hanma karahanna. Amasətə naxan kiin tima sewani, na kanna rafan Ala ma. ⁸ Ala nəε ε kiyə nən a hinan dəfexini alogo a xa ε makone fan feen birin yi waxatin birin, nde mən yi lu ε yii wali fajine birin keđeni. ⁹ A səbəxi Kitabuni, a naxa,
“A bata tərə muxune ki fonisireyani.
A tinxinyaan luma nən habadan!”*

¹⁰ Nba, Ala naxan sansiin fima xee biin ma e nun donsena, na sansiin fima ε ma nən, a a rawuya ayi, a yi ε tinxinyaan wali xənne ragbo ayi. ¹¹ E findima nən se kanne ra kiin birin yi, alogo ε xa lu fonisireyani waxatin birin. Nayi, muxu wuyaxi barikan birama nən Ala xa, nxu na ε kiseene xali e xən. ¹² Amasətə ε wanla naxan nabama ito ra, na mi yama sarijanxin makone xan gbansan fanma, koni a mən wali fajı kolonna rayiriwama Ala xa. ¹³ Muxu wuyaxi Ala binyama nən ε wanli ito tənən xən, ε to yamari suxun saxi ε tubi feen fari Alaa Muxu Sugandixina fe Xibaru Fajini. E mən Ala

---

* **9:9:** Yaburin 112.9

binyama nən ε fonisireyana fe ra ε to e kima ε seene yi e nun muxun bonne. ¹⁴ Nanara, e Ala maxande ε xa xanuntenyani Alaa hinan gbeena fe ra a naxan nagidixi ε ma. ¹⁵ En barikan bira Ala xa a kisena fe ra naxan nəxən mi na.

10

Pəli yi a wanla xun mayεngε

¹ N tan Pəli, n bata ε mafan Alaa Muxu Sugandixina limaniyaan nun diŋani, hali ndee to a falama a n falan tima ε yee xəri yetε magodon nin, koni a n na keli ε fema, n naxu ε ra. ² N bata ε mafan, n na fa ε fema, ε nama n karahan a n xa naxu ε ra səbbeen na, amasətə n laxi a ra, n susue nən na ligε ndee ra yati, naxanye e mirixi a nxu nxə dunuja yi gidin ligama adamadiyaan kiraan nan xən. ³ Amasətə, nxu dunuja yi gidin ligama adamadiyaan nin, koni nxu mi yεngεn soma adamadiyaan kiraan xən. ⁴ Bayo nxə yεngε so seene mi luxi alo adamadiine gbeene: Alaa yεngε so se senbəmane nan e ra, naxanye nəε yire makantinxine kalε. Nxu wule miriyane kalama ne nan na, ⁵ e nun wason naxan birin kelima Alaa kolonna xili ma. Nxu yi xaxinle birin yee rafindi Ala ma alogo e xa xuru a Muxu Sugandixin ma. ⁶ ε na Alaa fala suxun nakamali waxatin naxan yi, nxu tinma nən fala suxutarene hakεne saranjε e ra.

⁷ ε feene fanna nan tun toma. Xa muxuna ndee bata la a yetε ra fa fala a Alaa Muxu Sugandixin, a mən xa a miri ito ma: a Alaa Muxu Sugandixin nan gbee en fan na alo a tan. ⁸ Marigin nəən soxi n yii ε senbə so feen nan na, ε kala feen mi a ra. Hali

n nan n yetε matəxəma na ra jaxi ra, n mi yagixi na feen na.⁹ N mi waxi a xən ma, a xa liga alo n na ε magaxuma n ma kedine ra nən.¹⁰ Bayo, ndee a falama, e naxa, “Pəli a kedine xədəxə, e sənbən gbo, koni xa a yetəna en fəma, sənbə mi a ra, sese mi a falan na.”¹¹ Na kanna xa a miri nən fa fala nxu kii naxan yi nxu nəma kədin səbə, nxu kəwanle luma na kii nin nxu nəma ε ye.

¹² Muxuna ndee na yi naxanye e yetε matəxəma, anu nxu mi susue nxu yetε se ne ma hanma nxu nun ne yi yate nxu bode xən. E na misaala tongo e yetε ma, e yi e yetε sa e yetε ma, xaxilitaren nan ne ra.¹³ Koni nxu tan mi nxu yetε matəxε jaxi ra. Ala bata wanla naxan so nxu yii, nxu mi nxu yetε matəxəma dangu na ra, naxan a ligama nxu fa han ε fəma.¹⁴ Bayo nxə yetε matəxən mi danguxi nxu danna ra, alo nxu yi naxan ligama nun xa nxu mi yi fa ε konni, anu nxu singe nan faxi han ε fəma Alaa Muxu Sugandixina fe Xibaru Fajin nalideni.¹⁵ N xu mi nxu yetε matəxε bonne wanla fe ra, nxu a radangu ayi. Koni nxu laxi a ra fa fala ε dənkələyaan gboma ayi nən, nxu yi nə wali kəndə gbətə rakamalə ε tagi hali nxu mi dangu nxu danne ra*¹⁶ bayo taan naxanye ε konna xanbi ra, nxu nə Yesu a fe Xibaru Fajin naliyε nən ne ma, benun nxu xa nxu yetε matəxə bonne wanli naxan kəxi muxu gbətəne walideni.¹⁷ Koni, a səbəxi Kitabun kui, a naxa, “Xa naxan a yetε matəxəma, a xa a yetε matəxə Marigina fe ra.”^{† 18} Amasətə muxun naxan a yetε matəxəma, Ala mi na rasuxə fə Marigin na naxan matəxə.

---

* **10:15:** A mato Romi 15.17-21 kui.   † **10:17:** A mato Korenti Singen 1.31 kui.

11

Pəli nun wule xərane

¹ Ε dijne ba, xa n fatɔyana ndedi fala ε xa? Koni ε dijnaxi xε! ² Bayo xəxələnyaan nan n yi ε fe ra, xəxələnyaan naxan kelixi Ala ma. Amasətə a luxi alo n na ε masuxi futun nin xəmə keden peen xa, Alaa Muxu Sugandixina, alogo n xa ε yita a ra alo sungutun nasələnxina. ³ Koni alo sajnina Nmahawa mayenden kii naxan yi, n gaxuxi nən ε fan miriyane nama ε yifu ε yi ε masiga ε lannaya kendən nun ε sarijanna ra Alaa Muxu Sugandixin xa. ⁴ Bayo xa muxuna nde fa Yesu gbətə a fe kawandi ba ε xa, nxu mi naxan ma fe kawandin ba, hanma xa ε nii gbətə sətə ε mi naxan sətə nxu ra, hanma xa ε Xibaru Fajı gbətə mε, ε mi naxan nasuxu a singeni, ε tinma nən na birin ma ki fajı! ⁵ Koni muxuni itoe naxanye e yetə yatəma xəra fisamantenne ra, n mi laxi a ra xa ne dangu n tan na kii yo yi. ⁶ Yanyina nde, n mi fatan falan na, koni n fe kolon. Bayo nxu bata na rafixa ε xa kiin birin yi.

⁷ N na Alaa fe Xibaru Fajın nali ε ma waxatin naxan yi, n mi sese rasuxu ε ra, n yi n yetə magodo alogo n xa ε tan yite, n haken nan ligaxi ε ra nayi ba? ⁸ N seen nasuxu nən dənkəleya yama gbətəye ra, e yi n saranna fi, alogo n xa wali ε xa. ⁹ N yi ε fəma waxatin naxan yi, n hayu ramaan yi lu, koni n mi muxu yo tərə, bayo dənkəleya muxun naxanye keli Masedoniya yi, ne n makone fan nən. N mi tin n xa findi goronna ra ε xun ma, n mən n yetə suxuma nən na ma. ¹⁰ N bata n kələ Alaa Muxu Sugandixina jəndini naxan n yi, muxu yo

mi n kumε binyeni ito yi Akaya yamanani. ¹¹ N na falaxi nanfera? N to mi ε xanuxi ba? Ala a kolon, a n na ε xanuxi!

¹² N naxan ligama, n mən na ligama nən alogo nxu mafala xunna nama taran na naxanye a ligε na muxune yi e yεtε matəxə a nxu nun ne birin lan. ¹³ Ne findixi wule xerane nun mafu tiine nan na, naxanye e yεtε findixi Alaa Muxu Sugandixina xerane maligan na. ¹⁴ Nba, kabanako fe mi na ra, bayo hali Setana nəe a yεtε finde nən kənənna malekan maligan na. ¹⁵ Nayi, na mi finde terena fe ra xa Setanaa walikene fan e yεtε findi tinxinyaan walikene maligan na. Ne rajanna lanma nən e kewanle saranna ma.

Pəli a tərəna xərayani

¹⁶ N mən xa a fala, muxu yo nama n yate xaxilitaren na. Hanma xa ε a mirixi na kiini, ε tin n xa findi xaxilitaren maligan na alogo n fan xa n yεtε matəxə ndedi. ¹⁷ N falan naxan tima iki, n mi na falama Marigina kiraan xən, koni n na a falama xaxilitareyaan nin. ¹⁸ Bayo muxu wuyaxi to e yεtε matəxəma adamadiyaan kiraan xən, nanara, n fan n yεtε matəxəma nən. ¹⁹ Ε tan to findixi xaxilimane ra, ε mafura dijə xaxilitarene bun ba? ²⁰ Ε tinxi e xa ε findi konyine ra, e yi ε rawali, e yi ε yii seene kansun, e yi e yεtε yite ε ma, e yi ε yεtagi garin! ²¹ N xa a fala ε xa, yagin nan na ra, koni nxu mi susue na ligε.

Nayi, muxu gbeṭe nəe a yεtε matəxε dənaxan yi, n xa falan ti alo xaxilitarena, n fan susue nən n yεtε matəxε mənni. ²² Heburun nan e ra ba? A tan nan n fan na. Isirayila kaan nan e ra ba? A tan nan n fan na. Iburahima bənsənna nan e ra ba? A tan

nan n fan na. ²³ Alaa Muxu Sugandixina walikeen
nan e ra ba? N falan tima alo xaxilitaren yetena,
koni n dangu e tan na! N bata tɔrɔ walideni dangu
e tan na pon! N bata sa kasoon na dangu e tan
na pon! Muxune yi n bulan dangu e tan na, n yi
lu sayaan de waxati wuyaxi. ²⁴ Yahudiyane yi n
bulan dɔxɔna ma suulun bosaan ye tongue saxan e
nun solomanaanin.* ²⁵ Romi kaane yi n mabənbə
gbelemene ra dɔxɔna ma saxan. E n magɔlən n
faya feen na sanja ma keden. Kunkin yi kala
n na fɔxɔ igen tagi dɔxɔna ma saxan, n lu fufani
yanyi keden kɔe keden, na waxatina nde yi. ²⁶ N yi
sigatini waxati wuyaxi gbalon de, baane nun mafu
tiine nun n kon kaa Yahudiyane nun siya gbetene
gbalone. N yi taan nun burunna nun fɔxɔ igene
nun wule dənkəleya muxune gbalone de. ²⁷ N
tɔrɔ nən waliden nun waxati xədəxene yi, n lu xii
xəlitareyani waxati wuyaxi, n lu kamən nun min
xənla ra. Donseen muməen yi dasa n ma waxati
wuyaxi, n lu xunbenla ra marabənni. ²⁸ Naxan
saxi na birin fari, n goronna naxan tongoma ləxɔ
yo ləxɔ, n kəntəfili xi dənkəleya yamane birin na.
²⁹ Xa muxuna nde senben xurun, n fan senben
xurunma nən. Xa muxuna nde bira yulubini, na
n bəjən ganma nən.

³⁰ Xa n yi daxa nun n xa n yete matɔxɔ, n yi n yete matɔxɔma n ma senbetareyaan nan na. ³¹ En Marigi Yesu Fafe Ala a kolon fa fala n mi wulen falama. Tantunna xa fi a ma habadan! ³² N yi Damasi taani waxatin naxan yi, Yamana Kanna naxan Manga Aretasi bun ma, na yi muxune ti

* **11:24:** A mato Sariyane 25.3 kui.

taan so dεen na n suxu xinla ma. ³³ Koni muxune yi n dəxə sagan kui, e yi n nagodo taan nabilin yinna xanbi ra, n nan n futuxulu a yii na kii nin.[†]

12

Pəli fe toon naxan ti alo xiyena

¹ A daxa n xa lu n yεtε matəxε, hali tənə yo mi a yi. Koni fe toon naxanye tixi alo xiyena, e nun Marigin bata feen naxanye makεnen, n xa ne fan fala. ² N muxuna nde* kolon naxan Alaa Muxu Sugandixini. Na rate nən han kore xənna saxandena. Na jεe fu nun naaninna ni i ra. A gbengbenna, n mi a kolon xa a fatin nan te kore, hanma xa a fe toon nan ti alo xiyena. Ala nan na kolon. ³ N na a kolon xεmεni ito te nən, koni xa a fatin nan te, hanma xa a fe toon nan ti alo xiyena, n mi na tan kolon. Ala nan na kolon. ⁴ A tongo nən a rate ariyanna yi. A yi falane mε naxanye mi nəfale, e nun muxu yo mi nəfale naxanye ma. ⁵ N na muxu sifan matəxəma nən, koni n tan, n mi n yεtε matəxε fə n ma sənbətareyani. ⁶ Xa n yi waxy n yεtε matəxə feni nun, n mi yi findin xaxilitaren na nun, bayo n yi jəndin nan falama. Koni n na n yεtε suxuma alogo muxu yo nama n yate dangu n kewanle ra ε naxanye toxi e nun ε naxanye fe məxi.

⁷ Na ma, Ala tərə fena nde ragidi nən n ma alo janla na lu fati bəndəni, naxan yi findixi Setana xərana nde ra. Na yi n naxankata alogo n nama lugo wason na, n to fe makεnenxi gbeeni itoe toxi. ⁸ N bata Marigin maxandi sanja ma saxan alogo a

---

[†] **11:33:** A mato Xərane 9.23-25 kui.   * **12:2:** Muxuni ito findixi Pəli yεtεen na. A mato Korenti Firinden 12.7 kui.

xa na tɔrɔ feen ba n ma. ⁹ A yi n yabi, a naxa, “N ma hinanna bata i wasa. N sənbən nakamalima muxuna sənbətareyaan nin.” Nayi, n mafura n yete matɔxε n ma sənbətareyani, alogo Alaa Muxu Sugandixin sənbən xa lu n xən ma. ¹⁰ N na n yete kənənxi sənbətareyaan nun konbine nun fe xədəxəne nun bəsənxənyaan nun kəntəfinle yi Alaa Muxu Sugandixina fe ra. Amasətə xa n sənbən jən waxatin naxan yi, n sənbən sətəma na waxatin nin.

Pəli a xaminna

¹¹ N falan tima alo xaxilitarena, koni ε n karahanxi nən. Ε tan yi lan nun ε yi n xun mafala, bayo naxanye e yete yatəma xəra fisamantenne ra, ne mi dangu n na sese yi, hali se mi n na.

¹² Taxamasenna naxanye a yitaxi a xəraan nan n tan na, nxu bata ne ligə ε tagi tunnafanni, e findi taxamasenne nun kabanako feene nun fe magaxuxine ra. ¹³ Nxu dənkəleya yamaan bonne rafisaxi ε xa kiin mundun yi? Fə n goronna to mi luxi ε xun ma tun. Ε mi dijənə na haken ma ba?

¹⁴ N yitənna saxanden ni ito ra siga feen na ε konni. N goronna mən mi luma ε xun ma. Amasətə n mi ε yii seene xan fəxə ra, koni fə ε yetəna. Na ma, diine xa mi gbetin malanma e sətə muxune xa, koni denbaya kanne nan gbetin malanma e diine xa. ¹⁵ Nayi, a finde səwan nan na, n yi n yii seene birin fi, n yi n yete fi ε niine fe ra. Xa n na n ma xanuntenyaan fari sa ε xa, ε xanuntenyaan xurunjə ayi n tan xa ba?

¹⁶ A xa lu na ki. N mi findixi goron na ε xun ma. Koni muxune a falama, a n to findixi yanfantenna ra, n na ε suxi kətən nan na. ¹⁷ N xəraan naxanye rasiga ε ma, n na ε rawali nən na nde xən ba?

18 N Tito mafan nən alogo a xa siga ε konni, n yi dənkəleya muxuna nde[†] rasiga a fəxə ra. Tito ε rawali nən ba? Nxu birin kui fe keden kəŋja keden xa mi yi a ra nxu sigati kiini ba? **19** Yanyina nde, ε mirixi fa fala a to mi na ra a nxu kataxi nxu xun mayɛngε feen nan na ε fema. Ən-ən. Nxu falan tima Ala nan yee xəri a Muxu Sugandixin barakani. N xanuntenne, nxu na birin ligama ε yee rasiga feen nan ma. **20** N gaxuxi nən, n na fa waxatin naxan yi, n na ε liyε kii naxan yi, na mi rafanŋε n ma, e nun ε fan n liyε kii naxan yi, na mi rafanŋε ε ma. N gaxuxi nən lantareyaan nun xəxələnyaan nun bəŋε teen nun yətə yigboon nun fala ɲaxin nun muxu mafalan nun wason nun fe yibasanna nama lu ε tagi. **21** N gaxuxi nən a n na fa, n ma Ala nama n nayagi ε fe yi, n yi wuga muxu wuyaxi a fe ra naxanye bata yi yulubin liga koni han to e mi e xun xanbi soxi e fe xəsixine nun e yanga suxun nun e haramu feene yi, e yi naxanye ligama.

13

Maxadi dənxən nun xəntənne

1 A saxanden ni i ra n fama ε konni. A səbəxi Kitabuni, a naxa, “Feeñ birin makitima sereya firin hanma saxan fala xuiñ nan xən.”* **2** N bata yi ε rakolon n faan firindeni ε fema. N to mi ε fema iki, n mən xa a fala na muxune xa naxanye bata yi yulubin liga a fələni e nun bonne birin, n naxa, n na fa ε fema sənən, n mi ε xun mafalama ε yulubine fe ra, **3** bayo ε waxi a xən n xa sereyane yita ε ra

---

[†] **12:18:** Pəli bata yi dənkəleya muxuni ito a fe fala Korenti Firinden 8.22 kui. * **13:1:** A mato Sariyane 19.15 kui.

fa fala n na Alaa Muxu Sugandixina falane nan tima. A tan mi ε masuxε senbetareyani, bayo senbe kanna nan a tan na ε tagi. ⁴ Amasətə a gbangban nən wudin ma a senbetareyani, koni a luxi a nii ra Ala senben barakan nin. Nxu fan bata findi senbetarene ra a tan yi, koni nxu nii rakisin sətəma ε tan ma fe ra, alo a tan kii naxan yi, Ala senben barakani.

⁵ Ε ε yetε rakərəsi, alogo ε xa a kolon xa ε dənkəleyaxi. Ε ε yetε fəsəfəsε. Ε mi a kolon ba fa fala a Yesu Alaa Muxu Sugandixina ε yi? Fə xa a li de, ε bata fula fəsəfəsen na. ⁶ N laxi a ra, ε a kolonma nən a nxu mi fulaxi fəsəfəseni. ⁷ Nxu Ala maxandima a ε nama fe ḥaxi yo liga. Nxu mi waxi na xən ma alogo yamaan xa a kolon a nxu bata nəɔn sətə fəsəfəseni, koni alogo ε xa fe fajin liga, hali a luxi alo nxu fa fulama fəsəfəseni. ⁸ Bayo nxu mi nəε sese ligε Alaa ḥəndin xili ma, koni nxu nəε wale a xa nən. ⁹ Nxu səwama nən xa senbe mi nxu ra, ε tan senben yi gbo ayi. Na ma, nxu Ala maxandima nən a ε xa kamali. ¹⁰ Nanara, n feni itoe səbəma ε ma, n to mi ε fema, alogo n na fa ε fema, n nama ε susxu a xədəxən na n ma senbəmayani, Marigin senben naxan soxi n yii ε rawəkile feen na benun a xa ε halagi.

¹¹ Awa, ngaxakedenne, Ala xa səwan fi ε ma. Ε kata ε xa dəfe, ε yi ε bode ralimaniya, ε lu xaxili kedenna nun bəjəe xunbenli. Nayi, xanuntenyaan kanna nun bəjəe xunbenla kanna Ala luma nən ε xən.

¹² Ε bode xəntən ngaxakedenya xəntən sunbuni. Yama sarijanxin birin ε xəntənma.

¹³ Marigi Yesu, Alaa Muxu Sugandixina hinanna nun Alaa xanuntenyaan nun Alaa Nii Sarijanxin

Kørənti Firinden Sora 13:13   xxviii   Kørənti Firinden Sora 13:13

lanna xa lu ε birin xən.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012**

**Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unporteddisponible en ligne**

**<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**

copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78